

MESURES PER UN MODEL URBÀ QUE PRIORITZI LES PERSONES, LA SOSTENIBILITAT I LA SALUD

2 de Juny de 2020

Introducció

El moviment de joves pel clima, que no només comprèn el col·lectiu de *Fridays for Future*, s'ha mobilitzat pel clima des de fa poc més d'un any. La nostra força mobilitzadora s'ha despertat després de més de cinc dècades d'ignorar les demandes científiques. Les protestes suposen l'eclosió d'una demanda irrefrenable de canviar el sistema de producció i consum perquè sigui compatible amb la sostenibilitat ambiental, així com social. Ens situem, per tant, en una posició crítica respecte els intents de canvis que se succeeixen, ja que no són prou contundents per dur a terme la transició ecosocial necessària. Com diu el *Global Carbon Project*, encara que les emissions disminueixin aquest any mundialment fins a un 7% respecte a 2019, la xifra és irrellevant tenint en compte que hem d'arribar a la neutralitat d'emissions de carboni. Per tant, tenir en compte els informes científics ha de ser un criteri imprescindible per a dur a terme qualsevol política de reactivació econòmica.

Encara que sembli difícil de creure, tenim un problema de comprensió de la magnitud del problema. Això es fa evident amb que, malgrat les declaracions d'emergència climàtica de l'Ajuntament i de la Generalitat, no s'hagin materialitzat propostes en termes de transport rodat, aeri i marítim, i sobirania energètica i alimentària. La crisi de la COVID-19 ens ha demostrat que com a societat podem organitzar-nos per fer front a una problemàtica real. No podem oblidar però, que aquesta només és una de les múltiples crisis que patim. Cal actuar ara per mitigar la crisi climàtica i per aconseguir una ciutat resilient i socialment justa.

L'experiència de *Fridays for Future Barcelona* ens fa pensar que aquest nou procés pot quedar-se estèril, com d'altres que han viscut els grups i entitats ecologistes que duen dècades treballant per un canvi estructural. En aquest sentit, qualsevol mesura en clau climàtica i ecològica que es posi sobre la taula ha d'emmarcar-se en dos objectius fonamentals: la Justícia Climàtica i la reducció de les emissions de GEI als nivells exigits per la comunitat científica. A continuació ens centrem en tres àmbits d'actuació dins el model urbà que considerem claus per a minimitzar l'impacte de la crisi climàtica i social que patim.

Mobilitat urbana

Durant la pandèmia hem experimentat una ciutat buida, fet que ha mostrat com ha estat feta pels vehicles motoritzats. És per això que demanem un canvi radical cap a la prioritjació del vianant i la bicicleta enfront al cotxe i la moto. Les dades d'estudis sobre la COVID-19¹ i malalties similars² han demostrat que la contaminació pot incrementar la letalitat del virus

---

¹<https://www.theguardian.com/environment/2020/apr/07/air-pollution-linked-to-far-higher-covid-19-death-rates-study-finds#maincontent>

²<https://ehjournal.biomedcentral.com/articles/10.1186/1476-069X-2-15>

en fins a un 84%. Venim d'un context on la Ciutat ha patit durant dècades nivells de contaminació per sobre dels nivells de referència en contaminants com NO₂, material particulat (PM10 i PM2,5), benzè o ozó. L'exposició prolongada a aquests gasos durant anys ha fet que la crisi de la COVID-19 hagi afectat forma més agressiva a la nostra ciutat.

És per això, i per construir un futur que ens inclogui a totes, que Fridays for Future Barcelona exigeix que s'implementin les següents mesures exposades per multitud d'experts:

- **Taxa de toxicitat** - La creació d'un peatge urbà per reduir a la meitat el trànsit de vehicles privats amb excepcions a vehicles amb tres o més ocupants i persones amb mobilitat reduïda.³
- **Zones 30** - Seguint els exemples de València (amb un 65% dels carrers) o Bilbao (amb un 80%), advoquem per la implantació immediata i de forma generalitzada del límit de velocitat a 30 km/ h, amb l'objectiu de pacificar la ciutat i garantir la seguretat dels vianants i ciclistes. En aquest sentit, també advoquem per **acabar amb les autopistes urbanes** presents a la ciutat (C. Aragó, Gran Via, etc.).⁴
- **Reducció del nombre de carrils destinats als cotxes i pacificació dels carrers** - S'ha de treure espai pel cotxe, prioritzant els vianants i el comerç local, i no només fomentant la bici.⁵
- **Ciutat dels 15 min** - Fer possible que tots els serveis essencials estiguin a quinze minuts caminant de qualsevol punt de la ciutat, amb més espais comuns als barris.⁵

Residus

El material sanitari que s'està utilitzant per a fer front a la pandèmia està tenint un impacte mediambiental considerable. Tant a Barcelona com a la resta del món, s'ha fet una aposta majoritària i pràcticament indiscutida per l'ús de materials no reutilitzables, generant una quantitat de residus no només descontrolada, sinó que en la majoria d'ocasions no es gestiona seguint criteris de sostenibilitat. Considerem que aquesta decisió en un context d'emergència climàtica i crisi de recursos global és completament errònia i no fa més que agreujar aquests problemes.

Només a Catalunya, s'ha incrementat en un 15% els residus plàstic front a la baixada del 17% dels residus en generals. És especialment greu el problema dels residus sanitaris. En els primers dos mesos de pandèmia, es va incrementar un 350% la quantitat d'aquests, 925 tones més que en un període de normalitat. La solució de la Generalitat ha consistit a

---

³<https://www.elperiodico.com/es/barcelona/20180507/un-informe-propone-peajes-para-paliar-los-atascos-y-la-contaminacion-en-madrid-y-barcelona-6804337>

⁴<https://www.880cities.org/wp-content/uploads/2017/12/Livable-Streets-Report-2015.pdf>

⁵<https://es.greenpeace.org/es/wp-content/uploads/sites/3/2020/05/Ciudades-en-un-mundo-postCOVID.pdf>

incinerar-los, anant en contra la línia d'acció definida per la moratòria del Parlament de Catalunya que prohibia nous projectes d'incineració.

És en aquest context que com a Fridays for Future Barcelona plantegem:

- Ajudes econòmiques per les **mascaretes reutilitzables**, i posar-les a la venda en mercats i tendes de comerç local i de proximitat, informant de com s'han d'utilitzar⁶.
- **Acabar amb l'obligatorietat de guants**, fomentant els líquids de mans i els **sabons de barra**, vetllant perquè estiguin també als mercats i botigues de comerç local.^{7,8}
- **Correcta gestió dels residus sanitaris**, utilitzant els mètodes menys nocius recomanats per la OMS; **Autoclau o Microones**.⁹

Biodiversitat

Després d'anys de prioritzar els cotxes i la construcció, la nostra ciutat ha esdevingut un cementiri per la biodiversitat omplert per ciment i asfalt. No entenem una aposta per una ciutat sostenible sense una aposta pels espais verds, per la biodiversitat i per la renaturalització dels nostres barris. La falta de vegetació a la ciutat provoca que l'efecte de l'illa de calor s'incrementi, que hi hagi una variació important en la temperatura entre els barris. També hem de tenir en compte que aquestes zones verdes permetran, juntament amb les mesures de mobilitat, millorar la qualitat de l'aire a la ciutat. Per això, apostem per les següents mesures impulsades per experts i expertes en la matèria:

- **Ampliar i millorar la distribució de les zones verdes** a les ciutats i els barris. Imposant el mínim que dicta la OMS de **15 m² de zona verda per habitant** a tots els barris de la ciutat¹⁰. Enfocat especialment en els barris més afectats per l'efecte *illa de calor*, ja que les zones amb més vegetació disminueixen notablement l'efecte, i considerant les bases de l'urbanisme sostenible.¹¹
- **No cimentar** les noves àrees verdes, i **crear zones lliures de manteniment** a les àrees verdes existents.
- **Impulsar la biodiversitat**, utilitzant espècies autòctones, incrementant i millorant els **corredors ecològics**¹², prioritzant-ho abans de projectes en l'àmbit del transport motoritzat.

---

⁶https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCov-China/documentos/Limpieza_y_Desinfeccion_mascarillas_higienicas_reutilizables_pdf.pdf

⁷<https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/advice-for-public>

⁸https://www.eldiario.es/sociedad/medicos-Medicina-Preventiva-recomiendan-guantes_0_1026447602.html

⁹<https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/health-care-waste>

¹⁰http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0005/321971/Urban-green-spaces-and-health-review-evidence.pdf?ua=1

¹¹ http://www3.amb.cat/repositori/CANVICLIMATIC/METROBS/METROBS_UHI.pdf

¹² https://ajuntament.barcelona.cat/ecologiaurbana/sites/default/files/PlanVerde_2020.pdf